

«Եկէք ինձի բոլոր յոգնած ու բեռնաւորուածներ...»

Մատթէոս 11:28

ԲԱՐԻ ԼՈՒՐ

Դեկտեմբեր 2022թ., N11 (143)

**ՔՐԻՍՏՈՍ ԾՆԱԻ ԵՒ ՅԱՅՏՆԵՑԱԻ,
ՋԵՋ ԵՒ ՄԵՋ ՄԵԾ ԱԻԵՏԻՍ**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ ՀԱՎԱՏՔԻ ԶՌԻՍՏՈՆՅԱՆՆԵՐ

ԱՄՍԱԳԻՐ

Դեկտեմբեր 2022թ., N11 (143)

Լույս է տեսնում 2009թ. մայիսից

ԱՅՍ ՀԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱՐԴԱՅԵՔ

Քրիստոս ծնա և հայտնվեցավ: Ձեզ եվ մեզ մեծ ավետիս.....	1
Աղքատի աղաղակը չլսող ականջը.....	2
Թեկուզ ընկնես ծնկներիդ, ինձնից գումար չես ստանա.....	5
Ինչպես Աստված սովորեցրեց չդատել.....	6
Ներիր ինձ, ինչպես ես եմ ներում.....	7
Հայրը փրկեց հարևանի որբ որդուն իր որդու փոխարեն.....	8
Աղջկաս բժշկությունը.....	9
Հինգ տարեկան երեխայիս բժշկությունը.....	11
Մոր աղոթքը.....	12
Փառաբանիր Աստծուն.....	13
Պլատի առջև աղմկող ամբոխ.....	14
Իմաստուն խոսքեր.....	15

Սիրելի՛ ընթերցողներ, խնդրում ենք աղոթել, որ թերթի միջոցով տարածվի Ավետարանի Բարի Լուրն ու ցանկեն ճշմարտության սերմերը, որպեսզի մարդիկ դառնան Աստծուն և հավիտենական կյանք ունենան:

Սիրելի՛ ընթերցողներ, խնդրում ենք ձեր դիտողությունները, առաջարկությունները, նվիրատվությունները ուղարկել խմբագրություն: Մենք սիրով հաշվի կառնենք ձեր արձագանքները: Էլ. հասցե՝ info@barilur.org

ՔՐԻՍՏՈՍ ԾՆԱՎ ԵՎ ՆԱՅՏՆԱԼԵՑԱՎ:

ՉԵՉ ԵՎ ՄԵՉ ՄԵԾ ԱՎԵՏԻՍ:

Սիրելի՛ ժողովուրդ, շնորհավորում ենք ձեր Ամանորը և Սուրբ Ծնունդը: Թո՛ղ այս նոր՝ 2023 թվականը լինի մեր ժողովրդի համար հույսի ու մխիթարության փարի:

Սիրելի՛ եղբայրներ և քույրեր, անցած փարիները մեր ժողովրդի համար ծանր փարիներ էին. մենք բզկափած ու հուսահատված էինք: Եվ հիմա նույնպես. անցնող 2022 թվականը մեր ազգի համար շարժվարությունների ու անորոշությունների փարի էր: Ու հիմա էլ մարդիկ ապրում են սպառնացող պատերազմի գիպակցումով ու հեղափոխության անհանգստությամբ: Չունեն խաղաղություն ու մխիթարություն: Մեղքն ու դաժանությունները գնալով ավելի ու ավելի են շարժվում: Մենք մեր աչքերով տեսնում ենք, թե ինչպես է աշխարհը մոտենում կործանման: Սիրելիներ, այսօր մեր եկեղեցին կարևոր գործ ունի անելու. այն է խավարի ու անհուսության մեջ զրքնվող մարդկանց առաջնորդել դեպի Աստուծոյ լույսը: Աշխարհը լույս չունի. խարխափում է խավարի մեջ ու գնալով ավելի է անհամանում: Մեր Տեր Հիսուսը **Մատթեոս 5:13-16**-ում ասում է. «*Դուք էք երկրի աղը. ապա եթե աղը իր համը կորսնցնէ, ինք ինչո՞ւ պիտի աղուի. անկէ երես քանի մը չգար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին փակ կոխուելու: Դուք էք աշխարհի լույսը. քաղաք մը որ լեռան վրայ կե-*

ցած է, չկրնար պահուիլ: Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուանի փակ, հապա աշտանակի վրայ, և լոյս կուտայ բոլոր քանը մէջ եղողներուն: Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջեւ, որ տեսնեն ձեր քարի գործերը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է»: Ուրեմն այսօր մեր եկեղեցին պէտք է լույս ունենա ու լուսավորի հայ ժողովրդին՝ առաջնորդելով դեպի բոլորիս Տեր ու փրկիչ Հիսուս Քրիստոսը: Ուրեմն՝ եկե՛ք աղոթքով ու ծոմապահությամբ օգնենք մեր ժողովրդին դեպի Քրիստոս դառնալու և մխիթարություն գրնելու հավիտենական կյանքի հույսի մեջ: «*Հասն գի Տէրը ինք ազդարարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, և Քրիստոսով մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն: Երբը մենք ալ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով մէկտեղ պիտի յաիշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջեւ ելլելու օդին մէջ, և այնպէս յաիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք: Ուստի մէկգմէկ մխիթարեցէք այս խօսքերով» (1 Թս. 4:15-17):* **ԱՄԵՆ:**

**Հայաստանի «Ավետարանի
հավատքի քրիստոնյաներ»
եկեղեցու խորհուրդ**

Աղքատի աղաղակը չլսող ականջը

*«Ով որ աղքատին աղաղակը չստեղծ համար իր ականջը կըգոցէ,
Ինք ալ պիտի աղաղակէ, ու իրեն լսող պիտի չըլլայ»*

Լ՛.Ռակայ 21: 13.

Սիրելի եղբայրներ և քույրեր, եղէ՞՞լ է արդյոք, որ շատ կարևոր հարցով դուք աղաղակել եք Տիրոջը ու պատասխան չեք ստացել: Միգուցե խորհել եք, թե ինչո՞ւ պատասխան չեք ստացել: Միգուցե մտածում եք, որ հնարավոր է հավատքով չենք աղոթել, կամ քիչ եք աղոթել, կամ էլ միգուցե ուրիշ պատճառներ կան, և դրա համար էլ Աստված չի լսում ձեր աղոթքը: Իհարկե այս ամենը կարող են արգելքներ լինել, որ Տերը չլսի մեր աղոթքը ու պատասխան չտա մեր աղաղակին: Սակայն հնարավոր է, որ իրական պատճառը ոչ թե վերը նշվածները լինեն, այլ շատ պարզ ու հասարակ մի բան, որի մասին գրված է **Առակաց 21:13**-ում. *«Ով որ աղքատին աղաղակը չստեղծ համար իր ականջը կըգոցէ, Ինք ալ պիտի աղաղակէ, ու իրեն լսող պիտի չըլլայ»:*

Ո՞վ գիտի, թե դու քանի՞ անգամ ես փակել քո ականջը, որ չլսես աղքատի աղաղակը, քանի՞ անգամ ես գոցել քո աչքը, որ չտեսնես նրա կարիքը: Եվ եթե դու այդպես ես արել, հիշի՛ր, որ գալու է ժամանակ,

դու էլ պիտի աղաղակես ու լսող պիտի չլինի:

Սիրելիներ, **Առակաց 22:2**-ում կարդում ենք. *«Հարուստը ու աղքատը իրարու կը հանդիպին. Անոնց ամէնը ստեղծողը Տէրն է»:* Երբ հարուստը աղքատին ողորմություն է անում՝ երկուսն էլ ուրախանում են: Հարուստը ուրախանում է տալու համար, աղքատը՝ ստանալու համար: Բայց ինչո՞ւ Աստված մեկին հարուստ է ստեղծել, մյուսին՝ աղքատ, մեկին՝ բարձրահասակ, մյուսին՝ ցածրահասակ, մեկին՝ գեղեցիկ, մյուսին՝ սգեղ: Մեկը մորից կաղ է ծնվում, մյուսը՝ կույր, մեկը՝ տարբեր իրվան դուրծունդ, մյուսն՝ առողջ, և այլն... Ինչո՞ւ է այսպես: Իհարկե, մենք չենք կարող այս հարցի պատասխանը ստույգ տալ, բայց մի բան կարող ենք ասել, որ այդպես է կամեցել Տերը՝ մեր օգուտի համար: Օրինակ **Հովհաննու 9:1-7** կարդում ենք, որ մորից կույր ծնվածը պատճառ դարձավ, որ Աստծո գործերը նրա վրայով հայտնի է լինեն: Կամ օրինակ՝ **Գործք 3-րդ** գլխում մորից կաղ ծնվածի բժշկությունը, որի բժշկությունը

պատճառ հանդիսացավ, որ Պետրոսն ու Հովհաննէսը Հիսուսի մասին քարոզեն, որին Աստված մեռելներից հարություն տվեց: Իսկ եթե դու պատճառ ես դառնում, որ Աստծո գործերը քո վրայով հայտնի լինեն ուրեմն դու Աստծո շնորհքի ու Նրա հսկողության տակ ես:

Սիրելիներ, Աստծո խոսքը ասում է մեզ, թե խնդրեցեք ու պիտի տրվի, դուրը զարկեք ու պիտի բացվի: Իհարկե շատ պատճառներ կան, որ Աստված չլսի մեր աղաղակը, սակայն մենք ուզում ենք այդ բոլոր պատճառներից առանձնացնել մեկը, որ գրված է **Առակաց 21:13**-ում, որը մենք միգուցե հաշվի չենք առել: Մտածե՞լ ենք արդյոք, որ ինչպես դուք, աղքատի աղաղակը չլսելու համար փակել եք ձեր ականջները, միգուցե Տերն էլ Իր ականջներն է փակել, որ չլսի ձեր աղաղակը: Ղեկավարե՞լ եմ քամանակ անցան ավագակների ձեռքը հայտնվածի ու կի-

սամեռ ընկածի կողքով, թողեցին նրան այդպես ու գնացին, ոչ մի օգնություն չցուցաբերեցին: Ի՞նչ եք կարծում, երբ քահանան և ղեկավարը կանգնեն աղոթքի, ի՞նչ արձագանք կտա Տերը նրանց աղոթքին:

Սիրելիներ, Աստված խիստ կարեկից է աղքատին, ու ոչ մեկին չի արհամարհում: **Սաղմոս 82:3-4**-ում կարդում ենք. «Դատաստան ըրէք աղքատին ու որբին. Խեղճին ու չքաւորին իրաւունք ըրէք: Փրկեցէք աղքատը ու տնանկը, Ամբարիշտներուն ձեռքէն ազատեցէք զանոնք»: Երբ ես հոգով աղքատ եմ՝ երանելի է, քանի որ երկնքի թագավորությունը ինձ է պատկանում: Աստված իմ աղաղակը լսում է, բայց եթե ես հարուստ եմ տեսնում ինձ ու կարծում եմ, թե որևէ բանի կարիք չունեմ, ուրեմն այդ դեպքում ես կույր եմ, աղքատ ու մերկ: Հնարավոր է դու քո վիճակի պատճառով անարժան ես համարում դիմելու Տիրոջը: Պատկե-

րացրե՛ք մի սպիտակ իրավիճակ. մի մարդ հայտնվել է փողոցում: Նա քաղցած է, աղքատ, կեղտոտ հագուստով, իսկ այդ փողոցում մի շքեղ ռեստորան է գտնվում, որի դռան վրա փակցված ցուցապաստառին գրված է.

«Այստեղ կարող եք անվճար սնվել և ստանալ հագուստ»: Այս աղքատը քաղցած է, խիստ կարիքավոր, կարդում է պաստառին գրվածը, բայց չի համարձակվում ներս մտնել՝ մտածելով, որ անարժան է այդ շքեղ վայրը մտնել իր ցնցոտիներով: Բայց ովքեր, որ հավատում են, ներս են մտնում, հագեցնում են իրենց քաղցը և նոր հագուստ են ստանում: Իսկ կասկածողները այդպես էլ քաղցած են մնում: Տեղը մեզ կանչում է այնպես, ինչպես որ կանք: Նա մեզ հրավիրում է խնջույքի, Նա մեզ ասում է. կերակուրը պատրաստ է, պարարտ գվարակը՝ մոդաված, եկե՛ք խնջույքի: Նա գիտի, որ մենք աղքատ ենք, Նա տեսնում է մեր կարիքները, և Իր ականջը չի գոցում: Նա մարդ չէ, Նա մեզ նման չի մտածում: Այո՛, հարուստ ու աղքատ է ստեղծել Աստված: Երկուսի ստեղծողն էլ Տերն է: Հարուստն ուրախանում է, որ տվեց, աղքատն ուրախանում է, որ ստացավ:

Օրինաց 15:7-8-ում կարդում ենք թողության տարվա մասին. «Քո Տեր Աստուծոյդ քեզի տուած երկրին մէջ, քո քաղաքներէդ մէկուն մէջ, եթէ եղբայրներէդ մէկը աղքատ ըլլայ, խստասրտութիւն չընես ու աղքատ եղբորդ ձեռքդ չգոցես, Հասկա անպատճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր, ու անոր կարօտութեանը բաւական ըլլալու չափ անոր փոխ տաս: Զգոյշ կեցիր, չըլլայ որ սրտիդ մէջէն չար խորհուրդ մը անցնես, ու Եօթներորդ տարին, թողութեան տարին,

մօտ է՝ ըսելով, աղքատ եղբորդ վրայ անգութ աչքով նայիս ու անոր փոխ չտաս. և ան ալ քեզի դէմ Տէրոջը աղաղակէ, ու դուն մեղքի Տէր ըլլաս»: Այո, Աստված ուշադիր է աղքատների նկատմամբ, Նա մեզ ուզում է սովորեցնել՝ հավատքով ապրել ու կարողանալ տալ: Աստված կարեկից է բոլոր աղքատներին: Տեղը ուզում է, որ մենք մեր հոգու աղքատությունը ճանաչենք, որպեսզի երանելի լինենք: **Մատթեոս 5:3**-ում կարդում ենք. «Երանի՛ր հոգով աղքատներուն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է»:

Միրելիս, այսօր եթե դու աղոթել ես ու պատասխան չես ստացել, մտածիր ու միտքդ բեր, թե քանի անգամներ քո ականջը գոցել ես աղքատների աղաղակին: Ուրեմն դարձի՛ եկ, ապաշխարիր ու քո ականջը թող միշտ պատրաստ լինի լսելու աղքատի աղաղակը: Աստված քեզ շատ բաներ է տվել է, բայց հիշի՛ր կան մարդիկ, որ քո օգնության կարիքն ունեն, որոնց դու կարող ես օգնել, և նրանց ուրախությունն պատճառել: Այդպիսի մարդիկ միշտ Աստված քեզ համար «գտնի», որպեսզի փորձի քեզ, թե դու ինչ սիրտ ունես: Միշտ զգաստ եղեք՝ աղքատի աղաղակը լսելու համար: «Միայն թե կը կամեին որ աղքատները յիշենք. գոր ես ալ փոյթ ունեցայ այն բանը ընելու» (**Գաղատացիս 2:10**):

Հրահատ Ամիրբեկյան

ԹԵԿՈՒՋ ԸՆԿՆԵՍ ԾՆԿՆԵՐՈՒՂ, ԻՆՁՆԻՑ ԳՈՒՄԱՐ ՉԵՍ ՍՏԱՆԱ

Սե՛ծ օրչեկտի վրա էինք աշխատում: Մեր բրիգադում բոլորը հավատացյալներ էին: Այդ խմբով վաղուց էինք միասին աշխատում: Մի անգամ մեր գործատուն՝ բրիգադիրը, իրեն օգնական վերցրեց՝ Ռ-ին: Սա աշխատողների հանդեպ անհարգալից վերաբերմունք ուներ, սիրում էր նսեմացնել, «մարդկանց վրա ոտքերը սրբել»: Բոլորը դժգոհ էին նրանից: Նրան էր տրված ամեն իշխանություն՝ տնօրինելու թե՛ բանվորներին, թե՛ գումարներին: Սա էլ ինչ ուզում, անում էր՝ գումարն էր կտրում, փնտրում արված գործը...: Մի օր էլ աշխատանքը ավարտել ենք, պատվիրատուները բոլորը գոհ են, մենք էլ սպասում ենք, որ գումար ստանանք:

-Ես ձեզ չեմ վճարելու: Ինձ դուր չի գալիս ձեր կատարած աշխատանքը,- հիշարտում է Ռ-ն:

- Ամեն բան Աստծո ձեռքերի մեջ է,- հանգիստ պատասխանում եմ նրան:

- Ես չեմ վճարելու ձեզ,- ձայնը էլ ավելի է բարձրացնում սա:

- Դու գիտես, որ մենք հավատքի մարդ ենք: Մարդիկ առավոտյան՝ մինչ գործի գալը, ծունկի են գալիս,

աղոթում են, որ Աստված օրհնի աշխատանքը, ձեռքի գործը, երեկոյան աղոթում են, գոհանում ամբողջ օրվա համար, կատարած աշխատանքի համար: Ամեն ինչ հանձնում են Աստծո ձեռքերում է,- համոզված պատասխանում եմ նրան:

- Միևնույն է, ես չեմ վճարելու ձեզ: Թեկուզ ընկնես ծնկներիդ բրիգադիրի մոտ, փող չեք ստանալու,- հայհոյախառն բառերը նետում է դեմքիս Ռ-ն:

- Գիտես, ես միայն Աստծո առջև եմ ծնկում, և այստեղ էլ Աստված է գործելու:

Ապա դուրս եմ գալիս և ուղղվում կանտորա: Կարճ ժամանակ հետո տեղ եմ հասնում: Ներս եմ մըտնում, ու ինձ ցնցող լուր եմ հայտնում.

- Ռ-ն է մահացել է:

- Ինչպես, կես ժամ առաջ ես նրա հետ խոսում էի:

- Այո՛, հենց քո դուրս գալուց հետո նա վեր է կենում, քայլ անել չի հասցնում. ընկնում է ու տեղում մահանում:

Ես, իհարկե, խղճացի նրան. ընդամենը 50 տարեկան էր և անապաշ-

խար: Բայց մարդիկ կային, որ չցավեցին, այլ բոլորովին հակառակը՝

- Սա Աստծո դատաստանն է նրա վրա...

Չդատենք, քանի որ մենք ոչինչ չգիտենք: Ուղղակի մտածենք այնպես ապրել, որ մեզանից հետո բարի վկայություն թողնենք:

ԻՆՉՊԵՍ ԱՍՏՎԱԾ ՍՈՎՈՐԵՅՐԵՅ ՉԴԱՏԵԼ

Մի անգամ ես հայտնվեցի մի այսպիսի իրավիճակում. ես ու որդիս մի եղբոր հետ նրա մեքենայով տեղ էինք գնում: Որդիս նստած էր մեքենայի ետնամասում:

Եղբայրն ինձ պատմում էր մի դեպքի մասին, որը բառացիորեն նախորդ օրն էր կատարվել: Նրանք մի եղբոր հետ միասին աշխատում են շինարարության վրա, և ահա թե նա ինչ է պատմում այդ մասին. «Պատկերացնո՞ւմ ես, խանութը բառացիորեն երկու քայլի վրա էր, բայց Անդրեյն ինձանից խնդրեց մեքենան, որ նրանով գնա և դեռ խանութ չհասած՝ խփեց ծառին և այնպես ջարդեց, որ մեքենան բավականին նորոգման կարիք ունի»: Եվ շարունակում է պատմել ու դատել այդ եղբորը. «Պատկերացնո՞ւմ ես, թե ինչպիսի մարդ պետք է լինես, որ հենց նստես դեկին, մեքենան ջարդես...»: Եվ այսպես ամբողջ ճանապարհին խոսեց ու դատեց այդ եղբորը:

Ծանապարհը, որով մենք գնում էինք, լեռնային էր, և մի տեղ կար, որ երբ թեքվում էիր, երկու մեծ ժայռաքեկորներ կային, այնտեղ արև չէր ընկնում: Ծանապարհը չոր էր երևում, սակայն երբ թեքվեցինք դեպի այդ ժայռերը, պարզվեց՝ սառած է, և սառած ճանապարհի վրա այնպես պտտվեցինք, որ մեքենայի ետնամասով հարվածեցինք կամրջի բազրիքին (перилла), այն կոտորվեց, և մեքենան կիսով չափ կախվեց գետի վրա, իսկ մեր կախված տեղից մինչև գետը մոտ տասնհինգ մետր էր: Մեքենան այդ վիճակում ճոճվում էր, իսկ ետևի նստարանին որդիս էր նստած: Մեքենային անկումից պահում էր բազրիքի մի փոքր հատված, որը հարվածից ծովել էր:

Առաջինը, որ մտածեցինք, իհարկե, աղոթելն էր: Եղբայրը, որ դեկին էր, ուղղակի ասաց. «Տե՛ր, ների՛ր ինձ, որ դատում էի եղբորս, ես հասկացա, Տե՛ր. Դու հիմա ինձ խրատում

ես»։ Մենք մեքենայի մեջ դեռ ճոճվում ենք, ես ասում եմ՝ Ամեն, որդիս նույնպես՝ Ամեն։ Լավ՝ Ամեն, բայց տասնհինգ մետր բարձրության վրա կախված ենք, դրան էլ ավելացրած, որ հարվածից ետևի դռներից մեկը պոկվեց, և մեր բոլոր իրերը գետը լցվեցին։ Նայում ենք վերևից, թե ինչպես է գետը տանում մեր իրերը։ Վախից նստատեղերից բռնված՝ չենք շարժվում։ Ես որդուս ասում եմ.

-Վո՛վա, առաջինը դու՝ տեղափոխվիր և բացակա դիմապակու տեղից դու՛րս արի։

Որդիս բարեհաջող դուրս եկավ,

հետո՝ վարորդը, վերջում նոր ես։ Երբ արդեն կանգնած էի գետնին, մտածում էի. «Տե՛ր, Դու կարող ես մարդուն խոնարհեցնել այն պահին, որ մարդը բոլորովին չի էլ կարող պատկերացնել...»

Գուցե մտածեք, թե ինչ կար դրանում, ասենք թե մեկն իրեն մյուսի նկատմամբ բարձրացրեց, մտածեց, որ ինքը իրենից ինչ-որ բան է ներկայացնում, բայց Աստված դրա համար այնպես կհնազանդեցնի, որ այդ անձը բազմության առաջ կխոստովանի արածն ու կզղջա։

Անդրեյ Բոգատիրով

ՆԵՐԻՐ ԻՆՁ, ԻՆՉՊԵՍ ԵՍ ԵՄ ՆԵՐՈՒՄ

Մի անգամ, երբ դեռ պատանի էի, շատ խիստ նեղացա իմ մի ընկերոջից։ Գնացի քահանայի մոտ և ասացի.

- Հա՛յր Աֆանասի, ի՞նչ անեմ, ես կոկել եմ Կիրիլի հետ և նրան ներել չեմ կարողանում։ Հատկապես երբ «Հայր մերն» եմ ասում, չի ստացվում ասել՝ ...ներիր մեզ, ինչպես մենք ենք ներում...։ Ի՞նչ անեմ, ինչպե՞ս վարվեմ։

Հայր Աֆանասին հանգիստ նայեց ինձ և ասաց.

- Կհասնես այդ տեղին ու կասես. «Տե՛ր, ինձ մի՛ ներիր, որովհետև ես չեմ կարողանում ներել Կիրիլին»։

- Ես չեմ կարող դա ասել։

- Դու դրանից բացի ուրիշ բան չես կարող ասել,- ասաց նա։

Գնացի սկսեցի ասել «Հայր մերը» և երբ հասա այդ հատվածին, չկարողացա ասել այն, ինչ հայր Աֆանասին էր ասել։

- Հայր Աֆանասի, ես չկարողացա ասել այն, ինչ Դուք խորհուրդ տվեցիք։

- Չկարողացա՞ր, այդ դեպքում այդ նախադասությունն ընդհանրապես մի ասա, խորհուրդ տվեց նա։

Փորձեցի, անհնար է, կարծես թե ներումը իմ փրկության և մահվան միջև անցակետ լինի։ Ես նորից գնացի նրա մոտ.

- Եվ ի՞նչ, վախենում ես, որ կը-

կորսվե՞ա: Այդ դեպքում ահա թե ինչ արա, ասա՝ «Տե՛ր, ես շատ եմ ցանկանում Կիրիլին ներել, բայց չեմ կարողանում: Դու կար՞ող ես ինձ ներել, քանի որ ես շատ եմ ցանկանում նրան ներել, բայց չեմ կարողանում»:

Ես փորձեցի և ստացվեց: Իսկ հետո կամաց-կամաց ես տեսա, որ իմ ասածներն անմտություն էին: Իհարկե, ես կարող եմ ներել Կիրիլին: Նա

ինձ համար նույնիսկ մեղավոր էլ չէ, մենք երկուսս էինք սխալ: Ես կամաց կամաց հասկացա և ընդունեցի այդ կարևոր Աստվածային Խոսքերի նշանակությունը, որոնք որոշում են մեր ճակատագիրը: Դա մեր բոլորի համար կարծես Կարմիր ծովը լինի, որով անցնելուց հետո ազատագրվում ես գերությունից:

Միտրոպոլիտ Անտոնի

Հայրը փրկեց հարևանի որբ որդուն իր որդու փոխարեն

Արևմուտքում մի մեծ քաղաքի եկեղեցում մի հյուր եղբայր սկսեց իր քարոզը այսպիսի պատմությամբ. «Աստված Իր Որդին տվեց մեզ՝ մեղավորներիս փրկության համար:

Մի մարդ նավարկության է դուրս գալիս իր որդու հետ: Իրենց հետ վերցնում են նաև հարևանի որբ տղային: Ուղևորությունը օվկիանոսով էր: Նավարկության ընթացքում ուժեղ փոթորիկ է բարձրանում. այդ պահին շատերի հետ նրանք էլ տախտակամածի վրա էին: Նավը խորտակվում է, և շատ մարդիկ, նաև երկու երեխաները հայտնվում են ալիքների գրկում: Հայրը նետվում է դեպի երեխաները, իսկ օվկիանոսի ալիքները երեխաներին արդեն քշել, հեռացրել

էին: Հայրը անգոր լինելով երկուսին էլ միաժամանակ օգնություն ցուցաբերելու՝ ստիպված է լինում շատ ծանր որոշում կայացնել.

- Որդի՛ս, - ձայնում է իր գավակին, - ես չեմ կարող քեզ փրկել, դու գիտես Աստծո մասին, դու կարող ես դիմել նրան, բայց ահա այս երեխային ես պարտավոր եմ փրկելու, որպեսզի նա էլ իմանա Աստծո մասին: Որդի՛ս, ինձ մի՛ մեղադրիր..., ինձ ների՛ր...

Նա փրկում է հարևանի երեխային, հանում է նրան տախտակամած՝ տալով նրան կյանք, իսկ իր որդուն, ցավոք, փրկել չի հաջողվում...

Դահլիճում տեղից բարձրանում է մեկը և բղավում.

- Դուք ստու՛մ եք, Դուք ստու՛մ եք, աշդպիսի բան լինել չի կարող, աշդպիսի հայր չկա երկրագնդի վրա:

- Ես ձեզ ասում եմ եղել է, և կա աշդպիսի հայր երկրագնդի վրա:

- Դուք ստում եք, անհնարին է մնան բան..., - շարունակում է դահլիճում նստած եղբայրը:

Այս հյուր եղբայրը, ամբիոնի մոտ կանգնած, գլուխը խոնարհում է, հետո նայում նրան անչափ տխուր հայացքով ու ասում.

- Աշդպիսի հայր կա երկրագնդի վրա. այդ հայրը ես եմ, իսկ տղան, որին ես փրկել եմ, ձեր եկեղեցու հովիվն է...

Աղջկա քժշկությունը

Մեզ բոլորիս պնտք է աղոթքի հոգի ունենալ: Աղոթքով բացվում է երկինքը, աղոթքով գալիս է պատասխանը. Աստված պատասխանում է: Յանկանո՞ւմ եք դուք սովորել աղոթել: Թե՛ն վաղուց հավատքի մեջ եք, բայց ուզո՞ւմ եք սովորել աղոթել:

Նորածին աղջնակս հիվանդացավ՝ հինգերորդ երեխաս: Ծննդատրնից նոր էինք բերել: Մի երկու շաբաթ չէր անցել, երեխան սկսեց խռնազնել: Գնալով վիճակը վատանում էր: Թաղամասի քժիշկը մեզ հանգստացնում էր, թե ոչ մի լուրջ բան չկա: Բայց երեք օր հետո երեխան այլևս չէր կարողանում շնչել: Երեք օր ես ու կինս ոչ ուտում էինք, ոչ խմում, միայն ծնկների վրա էինք: Երբ գրկում էի, աղոթում, կարծես շնչառությունը բացվում էր, բայց երբ դնում էի անկողնուն, նորից շնչաթմբություն, ու նորից պիտի վերցնեի ձեռքս: Երեք օր այսպես պատերազմում էինք ես ու կինս: Այլևս անհրճապահ էր այդկերպ պահել, մեր քժիշկն

էլ տեսավ, որ երեխայի վիճակը շատ լուրջ է, քժիշկների բրիգադ կանչեց: Նրանք ախտորոշեցին երկկողմանի ծանր թոքաբորբ: Շուապ հիվանդանոց: Առաջին հիվանդանոցից տեղափոխեցին երկրորդը: Շուրջ 16 մասնագետ քժիշկներ շրջապատել էին կնոջս ու երեխայիս: Ոչ մի հույս: Բերում են մի պրոֆեսորի կ: Սա էլ, զննելով աղջրկաս, ասում է՝ ուշ է, այլևս փրկել հնարավոր չէ: Մենք խնդրում էինք քժիշկին, դառնագին լաց էինք լինում. ընդամենը 18 օրական էր, բայց նա մեր գավակն էր:

Տեղավորեցին մեր փոքրիկին հատուկ ապարատի մեջ, բայց, միևնույն է, ապրելու հնարավորությունը մեկ տոկոս էր: Կինս, լսելով այդ, խնդրեց թույլ տան վերջին անգամ կերակրել. երեք օր ոչինչ չէր կերել: Բայց երեխան ոչ մի ռեակցիա: Քանի որ չէր ուտում, ուզեցին վերցնել փոքրիկին, քժիշկն ասաց.

- Մի՛ վերցրեք մոր գրկից. թող մնա մոր գրկում:

Բժիշկներից հույս կտրած, բայց Աստուծոյ ոչ, ես կնոջս ասացի.

-Վա լա, ինձ տուր ընդամենը մեկ ժամ, և ես Տիրոջից պատասխան կունենամ՝ նա կապրի, թե ոչ:

Ու դուրս եկա: Մեծ արագությամբ վարում եմ մեքենան. ինձ պետք էր հասնել եկեղեցու հովվին, իսկ նա 70 կմ հեռու էր ապրում: Ես չէի նայում ոչ մի նշանի, ոչ մի սվետաֆորի, միլիցիաները կանգնեցրեց, տեսնելով հեղվող արցունքներս՝ անմիջապես բարի ճանապարհի մաղթեց: Տեղ հասա: Ինձ մնացել էր տասը րոպե. ես աղոթք խնդրեցի՝ ոչինչ չասելով իմ հոգսի մասին: Նա կանչեց իր երեխաներին, որ 12-ն էին, և կնոջը: Աղոթքի ժամանակ Տերը նրա բերանով խոսեց ինձ. «Երբ Ես դիպա քո ընտանիքին, դու ողբ բարձրացրիր դեպի Ինձ. իսկ Ես ուզում եմ, որ դու այդպես աղոթես ուրիշների համար էլ, ինչպես հիմա աղոթում ես քո երեխայի համար»: Լսու՛մ եք, քրիստոնյա՛ քույր-եղբայրներ. աղոթե՛լ ենք երբեւէ ծովով ու աղերսագին լացով ուրիշի համար, ոչ թե հարազատի, այլ, ասենք, փողոցում հայտնված հարբեցողի կամ թմրամոլի: «Ես ուզում եմ, որ դու նրանց համար էլ աղոթես այնպես, ինչպես քո գավակի համար»: Եվ Տերը ինձ այս

ճանապարհով սովորեցրեց աղոթել: Այո՛, մենք խոսում ենք, մենք քարոզում ենք, բայց այսպես աղոթել չենք աղոթում: Իսկ հիմա արդեն այսպիսի աղոթքը այլևս երբեք չենք մոռանա: Եվ Տիրոջ Խոսքը նորից եղավ ինձ. «Իմ հրեշտակը ուղարկված է և բժշկությունը տրված»: Ես նայեցի ժամացույցին: Երբ ոտքի կանգնեցիմք, հովիվն հարցրեց.

-Ի՞նչ է եղել երեխայիդ: Տերը ինձ տեսիլք ցույց տվեց. հրեշտակը իջավ երկնքից՝ ձեռքին յուղով լցված սափոր, և նա ոչ թե ուղղակի քսում էր յուղը, այլ լցնում էր առատապես:

Ես նրան պատմեցի մեր այդ օրերի ապրածը, նաև՝ թե բժիշկները ինչ եզրահանգման էին եկել: Հովիվը որոշեց ինձ հետ գալ հիվանդանոց: Հանապարհիին ավտոմատ հեռախոսից զանգեցի հիվանդանոց (այն ժամանակ ձեռքի հեռախոսներ չկային)՝ կնոջս խնդրեցի.

-Ասա, ինչպե՞ս է երեխան:

-Ասա, Աստված ինչ ասաց, մյուս կողմից լացակումած հարցիս հարցով պատասխանեց կինս: Հետո ասաց՝ այս ժամին, այս րոպեից երեխայի գույնը փոխվեց, նորմալացավ, ու հիմա հանգիստ քնած է: Դա նույն այն ժամն էր, որ ես հովվի տանը նայեցի ժամին: Հաջորդ օրը կնոջս հետ պալատում ենք, կինս կերակրում է, նա ուտում է ու հանգիստ քնում: Բժիշկները ոչինչ չէին արել: Եվ ահա մտնում եմ պալատ.

-Երեխան ո՞նց է, ապրո՞ւմ է:

-Ապրում է, -ասում եմ նրանց:

Ծուտով բժիշկների խումբը լցվում է սենյակ. շուրջ երկու ժամ գնում եմ երեխային. հիվանդությունը մեծ չա-

փով նահանջել էր:

-Ոչինչ չենք հասկանում,- ասում են նրանք:

Դուրս գալիս նրանցից մեկը նա-
յում է ինձ ու հարցնում.

-Ասացն՝ք, դուք հավատացյալ էք:

Այո, մենք հավատացյալ ենք:

-Մենք այդպես էլ մտածեցինք.
ուրիշ մեկի հետ այսպիսի հրաշք չէր
լինի:

Միքելի՝ քույր, եղբայրներ, դուք
հավատացյալ էք: Հնարավոր է մենք
մասնակցում ենք հավաքությունների,

հնարավոր է՝ մենք եկեղեցու անդամ
ենք, բայց Աստված հարցնում է՝ դուք
հավատացյալ էք:

Այսօր իմ այդ աղջիկը իմ առաջին
օգնականն է բոլոր հարցերում:

-Տե՛ր, սովորեցրո՛ւ մեզ աղոթել
այնպես, որ մեր աղոթքը ոչ թե մինչև
առաստաղ, այլ որ այն հասնի մինչև
Աստծո գահը:

Առանց հավատքի Աստծուն հա-
ճելի չես կարող լինել:

Վկայություն Գ. Շումեր

Հինգ տարեկան երեխայիս բժշկությունը

1990 թիվն էր: Որդիս՝ Մի-
սակը, հինգ տարեկան էր: Լույս
չեղած տարիներն էին: Տղաս շքա-
մուտքով տուն էր բարձրանում:
Հանկարծ լսեցի նրա գոռոցը. վա-
զեցի, բայց առնետը հասցրել էր
վնասել որդուս ոտքը: Գրկած տուն
բերեցի. վախից թուլացել, գունատ-
վել էր: Անմիջապես հասցրի կլինի-
կա: Բուժզննումից հետո ինձ հաղոր-
դեցին սարսափելին.

- Երեխայի թրոմբոցիտների տո-
կոսը կտրուկ ընկած է, արյունը ջուր
է դառնում, շտապ, հենց հիմա
հասցրո՛ւ արյան փոխներարկման
ինստիտուտ. մեկ ժամն անգամ
կարող է ճակատագրական լինել:

Երեխայիս կյանքը մեկ-երկու
ժամվա ընթացքում դրվեց մեծ հար-
ցականի տակ:

Թե ինչպես Միսակիս գրկած
դուրս եկա, ինքս էլ չհասկացա: Ու
երբ լացով իջնում էի աստիճան-
ներով, Սուրբ Հոգին ներսս սկսեց
երգել. «Երբ հանդիպեն փորձութ-
յուններ, կառաջնորդեմ քեզ ա-
ռաջ...»: Այս երգի հետ ներսս մի
անբացատրելի ուրախություն մը-
տավ, վախն ու հուսահատությունը
միանգամից վերացան, ու մեծ հա-
վատք ու վստահություն լցվեց մեջս:
Արյան ինստիտուտի մասին այլևս
չէի մտածում: Մանավանդ էլ ավելի
մեծ ուրախություն ապրեցի, երբ Մի-

սակս հենց այդ երգից հետո ուզեց գրկիցս իջնել ու քայլել: Այդ օրը երկուշաբթի էր: Հաջորդ օրը հավաքույթ էր: Երեխային հետս տարա: Խնդրեցի հովվին՝ Ահարոն եղբորս, ու նա մի ձեռքը դրեց Միսակի գլխին ու մյուս ձեռքով բարձրացրեց բժիշկների տված դիագնոզի թուղթը և աղոթեց:

Չորեքշաբթի առավոտ տղայիս իր ոտքով տարա նույն բժշկի մոտ: Երեխայի թուլությունը լրիվ անցել էր. նրան գրկելու կարիք չկար:

-Դու՞ք եք: Ինչո՞ւ հիվանդանումում չեք,- զարմացած ու զայրացած վեր թռավ աթոռից բժիշկը:

-Երեխային բերել եմ, որ նորից հետազոտեք: Արդեն լավ է զգում, խնդրում եմ կրկնել հետազոտությունը:

Բժիշկը երբ արյան անալիզի կրկնության պատասխանը նայեց, զարմանքից բղավեց.

-Էս ի՞նչ եք արել: Կանչե՞ք բժիշկներին:

Կարճ ժամանակ հետո ամբողջ բուժանձնակազմը սենյակում էր:

-Ի՞նչ եք արել, ինչպե՞ս կարող էր նման փոփոխություն...

Ես բոլորին վկայեցի Տիրոջ փառքը.

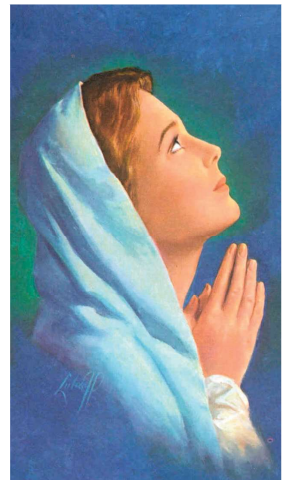
-Որդուս համար աղոթք են արել, և ուրիշ ոչինչ:

Բուժաշխատողները և լսեցին, և ուրախացան, և բոլորը Սուրբ Գիրք խնդրեցին: 1-2 օր հետո ես նրանց տարա Կոստալարան՝ 14 հատ, ինչքան որ կարողացել էի ձեռք բերել:

Քույր Հ. Սահակյան
(Երևան)

ՄՈՐ ԱՂՈԹՔԸ

Մի մայր տարիներ շարունակ, ամեն օր ծոմով աղոթում է իր մինուճար որդու ապաշխարության համար: Սակայն ապարդյուն. Աստված չի պատասխանում նրա աղոթքներին, որովհետև որդին ինչպես որ հարբեցող եղել էր, նա առակ ու անվայել կյանքով ապրել էր, շարունակում էր այդպես էլ ապրել: Դա տևում է այնքան երկար, որ մի օր մայրն ասում է. «Այսքան տարի անդադար ես աղոթում եմ և ոչ մի պատասխան չեմ ստանում, ուրեմն

Աստված չի լսում իմ աղոթքները, էլ ինչու՞ աղոթեմ»: Եվ որոշում է, որ այլևս որդու համար աղոթք չի անելու:

Հենց նա դադարում է աղոթել, Աստված նրա որդուն մի երագ է ցույց տալիս նա տեսնում է մարդկանցով լեցուն մի մեծ մարգաղաշտ ուր մարդիկ մրցում են: Նա տեսնում է, որ վազքուղում մարդիկ են վազում: Ասում է. «Բոլորը գոռում են, ոգևորում են վազողներին: Եվ այդ վազողների մեջ ես հանկարծ տեսա իմ մորը: Սկսեցի մորս աղաղակել՝ դե՛, մայրիկ, քիչ մնաց, արագացրո՛ւ՝ վազքդ: Բայց երբ եզրագծին հասնելու շատ քիչ էր մնացել, ես տեսա, որ մայրս դադարեց վազել, աջ ու ձախ նայեց և դուրս եկավ վազքուղուց:

Առավոտյան նա մորը պատմում է իր տեսած երագն ու ասում. «Մամ, միթե դու իմ ձայնը չէիր լսում, ես գոռում էի՝ մամմ, վազիր, քեզ այնքան քիչ է մնացել, եզրագիծն արդեն մոտ է: Բայց դու կանգ առար և դուրս եկար վազքուղուց»: Մայրը լսում է, լացով գրկում նրան ու ասում. «Որդիս, ես կշարունակեմ վազել»:

Եվ փառք Աստծո, որ նա շարունակեց աղոթել, որովհետև Աստված լսեց և տվեց նրա աղոթքին պատասխան:

Քեզառուսիայի ԱՀԲ եկեղեցի

ՓԱՌԱԲԱՆԻՐ ԱՍՏԾՈՒՆ

Երջանկության ժամանակ փառաբանիր

Աստծուն:

Դժվարության ժամանակ փնտրիր Աստծուն:

Լռության ժամանակ խոնարհվիր Աստծուն:

Հիվանդության ժամանակ վստահիր Աստծուն

Ամեն վայրկյան գոհացիր Աստծուց:

Զորացիր Աստծով:

Պալատի առջև աղմկող ամբոխ,
Մի Սուրբ Մարդու մահը պահանջող,
Իսկ այդ Սուրբ Մարդը ծեծված, խոշտանգված,
Աստծո Որդին էր, նրանց առջև կանգնած:

Դատեցե՛ք դրան ու խաչը հանեք,
Այդ մարդն ապրելու իրավունք չունի,
Գող Բարաբբային ազատ արձակեք,
Թե չէ կբողոքենք կայսրին Հռոմի:

Կանգնած էր մահապարտը արդար, վեհ դեմքով,
Ամբոխին էր նայում ներող հայացքով,
Աստծո Գառն էր դա՝ Գառը մորթվող:

Լուռ ու մունջ էր Սուրբը, չէր արդարանում,
Մեղադրանքներին չէր պատասխանում,
Գիտեր, որոշված էր, պետք է խաչը ելներ,
Չարչարանք կրեր՝ Հոր փառքը մտներ:

Ամբոխի մեջ էին ծանոթ շատ դեմքեր,
Բազմացրած հացով, ձկով սնվածներ,
Բժշկված կույրեր, կաղեր, բորոտներ,
Քահանայապետ, փարիսեցիներ:

Դառն էր բաժակը, խաչի տառապանքը,
Լքված վիճակը, ծարավը փրկության,
Ցավոտ էին գամերը, ծաղրն ու ծաղրանքը...
Կուտակված մեղքերն ամբողջ մարդկության:

Ջոհվեց արդարը, Սուրբ Արյուն հեղվեց,
Եվ այդ Սուրբ Արյամբ մեր մեղքերը ներեց,
Սրբություն տանող վարագույրը բացեց,
Փրկության ճամբան մեզ համար հարթեց:

Ս. Բերյան (11.07.2013)

Իմաստուն խոսքեր

Խուճապը հիվանդության կեսն է, հանգստությունը՝
առողջության կեսը, իսկ համբերությունը
սկիզբն է ապաքինման:

* * *

Որպեսզի հետո չփնտրես ելքը, ուշադիր նայիր մոտաքին:

* * *

Ընկերներիդ մի՛ հարցրու քո թերությունների մասին.
ընկերները դրանց մասին կրեն: Եւ ի՞նչ են
ասում՝ քո մասին թշնամիները:

* * *

Պէ՛տ էթէ մարդն ունի սուտ խոսող բերան, մի՛ հավատա
նրան, էթէ անգամ՝ նա չի ստում:

* * *

Լճանց փշերից խածվելու վարդեր չես քաղի:

* * *

Ե՛րբ, ինչ թաքցնում ես թշնամուց, մի՛ ասա և ընկերոջդ,
քանզի երաշխիք չկա, որ ընկերությունը կձգվի հավերժ:

* * *

Իսկական ընկերը նա է, ով չի ձանձրանում
հաղորդակցությունից, չի մոռանում՝ բաժանալ ասելիս:
Եւ չի փոփոխվում ոչ դժվարությունների մեջ, ոչ՝
ուրախությունների: Եւ միշտ նույնն է՝ թե՛ ինչ-որ
մեկի կողքին, թե՛ քո:

* * *

Ընկնելով մեծ փորձանքի մեջ՝ մի՛ դիմիր Լստծուն
այս բառերով. «Օ՛, Բարձրյալ ես մեծ փորձանքի
մեջ եմ»: Եւ ի՞նչ փորձանքին ասես. «Այս ունեմ՝ Հզոր
ու Բարձրյալ Տեր»:

* * *

Մեզ արժանապատվության չի սովորեցնի նա,
ով ինքը իրեն անարժանապատիվ է պահում:

* * *

Պետք չէ, ինչ որ գիտես, բոլորը հայտնես:
Պետք չէ, ինչ որ ունես, բոլորը ցուցադրես:

* * *

Գործերը թողնել վաղվան խելացի չէ.
վաղը ինչ կլինի՝ մեզ իմանալ տրված չէ:

* * *

Հիմար կինը ամուսնուն բռնում է կոկորդից, խելացին՝
ձեռքից, իմաստունը ընդհանրապես չի բռնում:

* * *

Կարճատամ անհաջողությունը լավ է կարճատամ
հաջողությունից:

* * *

Ե՞ն, ինչը սովորական մարդուն քար է թվում,
հասկացող մարդուն այն մարգարիտ է:

* * *

Ինչպես խարույկը, որպեսզի բոցավառվի, կարիք ունի
փայտերի, այնպես քո սիրտը կարիք ունի
իմաստուն խորհուրդների:

* * *

Թզուշացի՛ր շաքարից, որը ներծծված է
թույնով, զգուշացի՛ր ճանճից, որը
նստած է եղել սատկած օձի վրա:

* * *

Կասկածը ճանապարհ է դեպի ճշմարտություն.
ով երբեք չի կասկածում, նա ոչինչ չի տեսնում:

* * *

Նախանձը մտքի համար նույնն է, ինչ ցավը աչքերի
համար: Նախանձից դատողությունը կարող է կուրանալ:

* * *

Երբ Բարձրյալը ասում է՝ ԵՅՈՒ, Նա տալիս է այն, ինչ
դու ուզում ես: Երբ ասում է՝ ՈՉ, Նա տալիս է ինչ-որ
ավելի լավը: Երբ ասում է՝ Համբերի՛ր,
Նա տալիս է ամենալավը:

Լինում է կյանքում, շատ է պատահում,
Երբ անմեղ տեղն են քեզ վիրավորում,
Վիրավորանքից այդ հոգիդ է տրտմում,
Եվ աչքերիցդ արտասուք ցայտում:

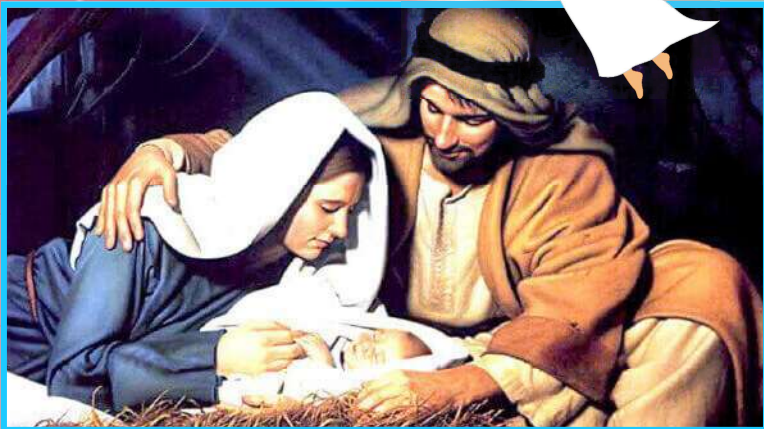
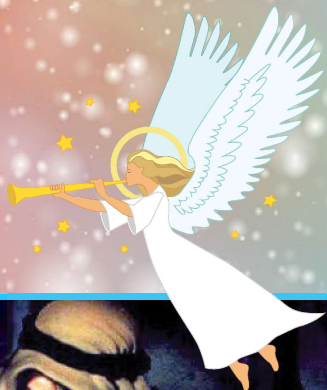
Մի՛ վիրավորվիր և լու՛ռ համբերիր,
Ջայռույթդ զսպի՛ր և մի՛ բռնկվիր,
Մի՛ աճապարիր պատասխան տալու,
Եվ անմեղությունդ ապացուցելու:

Լռի՛ր, դիմացի՛ր, մի՛ պատասխանիր,
Քեզ վիրավորողին դու սիրով նայիր,
Անմեղ լինելը չեն ապացուցում,
Ինչպես Հիսուսը Գողգոթա սարում:

Քո պարտքն է միայն ներել ու լռել,
Վիրավորողի համար սիրով աղոթել,
Ներում ասել և սրտով ասել,
Կարծես թե ոչ ոք քեզ չի նեղացրել:

Ների՛ր, ներելով հաղթանակ կառնես,
Աստծո մոտ սիրովդ չարին կհաղթես,
Խոնարհ ու հեզ սիրտն է պատրաստ ներելու,
Եվ այդ մեծ սիրտն է երկինք գնալու:

Ս. Բերյան (30.08.2012)

**«Որովհետեւ մեզ համար մի մանուկ
ծնունցաւ, մեզ մի որդի պրունցաւ, եւ իշխա-
նութիւնը կ'իինի նորա ուսի վերայ, եւ նորա
անունը կ'ընչուի Սքանչելի, Խորհրդական,
Հօր Աստուած, Յաւիտենականութեան Հայր,
Խաղաղութեան իշխան» (Եսայիա 9:6):**

www.barilur.org
info@barilur.org

